

Start een vitale moederraad

Leden moederraad
Consortium of VSV

*Deze notitie is tot stand gekomen in het kader van het programma
Zwangerschap & Geboorte, gesubsidieerd door ZonMW*

Disclaimer: Dit voorbeeld is ontwikkeld door een organisatie uit de geboortezorg in het proces naar integrale geboortezorg. U bent van harte welkom om gebruik te maken van dit voorbeeld voor uw eigen organisatie. De Taskforce stelt dit voorbeeld ter beschikking namens de geboortezorgorganisatie die dit heeft ontwikkeld. Dit voorbeeld kan uw organisatie ondersteunen bij het komen tot integrale geboortezorg. De Taskforce noch de betreffende geboortezorgorganisatie is verantwoordelijk voor de inhoud hiervan. Gebruik van dit voorbeeld voor commerciële doeleinden is nadrukkelijk verboden.

Een handleiding
1-6-2014.

Inhoudsopgave

Start een vitale moederraad	2
2. Inleiding	3
3. Waarom kan uw bestuur een moederraad inzetten in uw samenwerkingsverband?	4
3.a De toegevoegde waarde.....	4
3.b De voorwaarden	4
4 Hoe werkt het?	5
4.a De werving (samenwerken) in 5 stappen.....	5
4.b. Het werken met de moederraad door het bestuur van het samenwerkingsverband	7
4.c. Wat zijn voorbeelden van onderwerpen die je met een moederraad kunt bespreken?.....	8
4.d. Op welke wijze betrek je de moeder bij deze onderwerpen?	8
4.e. Communicatie en afspraken.....	9
Bijlagen	
Bijlage 2.1 Het beslisdocument moederraad	11
Bijlage 2.2 Werving door professionals	13
Bijlage 2.3 Concept-tekst brochure (i.o.m. Linda de Heer GGD Gelderland-Zuid)	14
Bijlage 2.4 Samenwerkingsafspraken	15
Bijlage 2.5 Vrijwilligerscontract moederraad	16
Bijlage 2.6 Voorblad voor voorbereiding vergaderingen	17
Bijlage 2.7 Alternatieve manieren om met ee moederraad werken.....	18
Bijlage 2.8 Bezetting moederraad & aanspreekpunt	20

Gebruik van dit document:

Het is, met bronvermelding Consortium Nijmegen Bevalt Goed, toegestaan om informatie van deze notitie over te nemen en in te zetten voor eigen regionaal gebruik.

Start een vitale moederraad

1. Aanleiding

Na het uitkomen van het stuurgroerapport “Een nieuw begin’ is in 2011 in de regio Nijmegen het Consortium Nijmegen Bevalt Goed opgericht.

Hierin zijn vertegenwoordigd; de verenigde verloskundigen praktijken (Coöperatieve Verloskundigen Nijmegen e.o), de kraamzorg ZZG, GGD, de afdelingen verloskunde van het CWZ en van het RadboudUMC.

Eén van doelen van het bestuur van dit Consortium is om aanbevelingen te implementeren in de regio.

Vanaf de start heeft de patiënt/cliënt een plaats in dit Consortium gehad, genoemd de moederraad. Na 3 jaar actieve participatie van de moederraad is er de behoefte om de positie van de moederraad op meerdere onderdelen vast te leggen.

Daarbij heeft een moederraad als onderdeel van een verloskundig samenwerkingsverband (VSV) regionaal en landelijk veel belangstelling en willen we met deze notitie delen hoe ook de andere samenwerkingsverbanden (VSV's of Consortia) een moederraad kunnen oprichten en vitaal houden.

2. Inleiding

Deze informatie is voor de besturen van VSV's van de Regionale Samenwerkingsverband Oost Nederland 'Bevalt Goed', de besturen van alle andere consortia in Nederland en de besturen van VSV's.

In dit document wordt uitleg gegeven over de wijze waarop uw samenwerkingsverband kan werken met een vitale moederraad. Dit document is samengesteld met de (leer)ervaringen van de moederraad in het Consortium Nijmegen 'Bevalt Goed' en het beslisdocument is getoetst met enkele professionals in Doetinchem en Boxmeer (onderdeel van het Consortium Oost Nederland Bevalt Goed).

Allereerst wordt stilgestaan bij de toegevoegde waarde en voorwaarden van het werken met een moederraad, daarna volgt een uitleg over hoe u kunt starten met een moederraad waarna het vitaal houden van de moederraad wordt toegelicht. In de bijlagen treft u documenten aan voor de praktijk van het werken met een moederraad.

Voor een effectieve besluitvorming in de besturen van de samenwerkingsverbanden wordt de volgende werkwijze voorgesteld; de voorzitter van het bestuur (of de vergadering) neemt dit document door als achtergrond informatie en reikt het beslisdocument in bijlage 2.1 tijdens de vergadering aan de deelnemers uit en bespreekt dit. De tekst van de brochure (bijlage 2.3) kan vooraf aan het agendapunt worden toegevoegd zodat de deelnemers in de vergadering al enige informatie ontvangen. Eventueel kan het beslisdocument ook vooraf worden verzonden.

Deze werkwijze heeft tot doel dat de deelnemers maximaal betrokken zijn tijdens de vergadering bij de besluitvorming over het starten van een moederraad en het hen weinig voorbereidingstijd vraagt met uitzondering van de voorzitter (van de vergadering).

3. Waarom een moederraad inzetten in uw samenwerkingsverband?

3.a De toegevoegde waarde

Het doel van de moederraad is de stem van de moeder bij te laten dragen aan de verbetering van de zorg bij zwangerschap en geboorte in de regio van het samenwerkingsverband. Op die manier kan het patiëntperspectief structureel en effectief worden betrokken in besluitvorming in het bestuur. Zo kan de zorg beter aansluiten op de wensen en behoeften van patiënten en de zorginstellingen en doen zij voordeel met de kritische blik die de moederraad vanuit het patiëntenperspectief werpt op de zorg.

De inbreng van de leden van de moederraad houdt de zorgontwikkelaars en zorgverleners scherp. Zo stelt Hannelore Hoogeveen (lid bestuur consortium Nijmegen) 'door de moederraad geven we de moeder ook echt een stem en invloed in wat wordt bedacht rond zwangerschap en geboorte, we praten met in plaats van over de moeder. De kracht schuilt in de dialoog; het plaatsen van vraagstukken in verschillende perspectieven - die van patiënten en van zorgverleners- werkt verhelderend en laat beide groepen leren van de discussies. Daarnaast ontstaat er ook een gelijkwaardige verhouding tussen belangenorganisaties van zorgvragers en zorgverleners'. Erwin Sponselee (lid bestuur consortium Nijmegen) 'de moederraad geeft ons extra inzicht naast dat van de professionals om samen de zorg voor zwangeren en kraamvrouwen te verbeteren. Het werken met een moederraad heeft dus een aantal voordelen en levert een samenwerkingsverband ook een aantal dingen op, namelijk:

- De betrokkenheid van moeders past in de ontwikkeling van vraaggericht werken waarmee een kwalitatief betere, efficiëntere en kosteneffectieve zorg bereikt wordt.
- De inbreng van de moeder leidt tot een betere organisatie van de zorgverlening.
- Zorgverleners erkennen in toenemende mate het belang van de inbreng van moeders; ze ervaren de kloof tussen wetenschappelijke literatuur en praktijk dagelijks. De groeiende diversiteit aan moeders vereist verschillende communicatiestijlen en verschillend beleid.
- Het integreren van het 'moeder'-perspectief draagt bij aan een breder draagvlak voor het werken vanuit het patiëntperspectief.

De samenwerkingsverbanden worden versterkt door het werken met een moederraad.

De vele veranderingen en vernieuwingen in de geboortezorg vragen om betrokkenheid van de moeders bij de verschillende projecten in de huidige geboortezorg. Samen met de ervaringen van moeders kunnen nieuwe werkwijzen en ontwikkelingen beter worden doorgevoerd.

3.b De voorwaarden

Een gezamenlijk positief antwoord vanuit een afvaardiging van een samenwerkingsverband op de vraag 'waarom een moederraad?' is cruciaal voor het vitaal houden van de moederraad.

Alle leden van deze groep zullen de toegevoegde waarde van een moederraad en de werkwijze met de moederraad volledig dienen te onderschrijven.

Begrippen als ‘moeder en kind staan in iedere benadering centraal’ (met andere woorden vanuit het patiëntperspectief redeneren en handelen) moeten niet alleen begrippen blijven. Dit kan door u worden vertaald in een vitale moederraad.

Met deze moederraad bestaat een unieke kans om de stem van de patiënt/cliënt optimaal mee te nemen in uw beslissingen. Het gaat er dan ook ten eerste om wat de moeder ervan vindt (vertegenwoordigd in deze moederraad) om samen met uw inbreng tot een goede oplossing te komen voor een vraag of probleem. Het gaat hierbij om een werkbare oplossing voor zorgverlener én moeder. Het gezamenlijk samenstellen van een gedragscode en samenwerkingsafspraken bij de start zorgt voor een effectieve samenwerking.

4 Hoe werkt het?

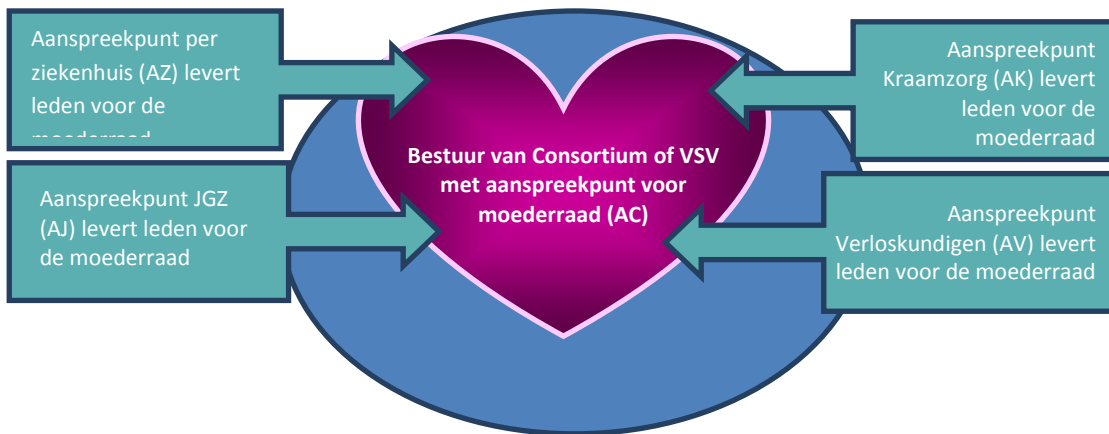
Om een moederraad te starten en vitaal te houden zijn er een aantal onderdelen van belang:

- a. De werving (samenwerken) (zie ook bijlage 1)
- b. Het werken met de moederraad door het bestuur van het samenwerkingsverband
- c. Communicatie en afspraken (duidelijkheid)

4.a De werving (samenwerken) in 5 stappen

De 5 stappen

1. Bespreek dit document in de stuurgroep of werkgroep (zie in bijlage 2 voorbeelden samenwerkingsafspraken). Dit is uitgewerkt in een beslisdocument (zie bijlage 2.1)
2. Beslis wie namens de stuurgroep of werkgroep het eerste aanspreekpunt is voor de moederraad (AC).
3. De AC verstrekt de informatie voor de werving van de moeders aan de overige aanspreekpunten in de organisaties.
4. Bij de aanspreekpunten in de organisaties is de basisinformatie over de moederraad beschikbaar, de professionals zien erop toe dat iedere moeder deze informatie ontvangt.
5. In gesprekken met de moeder wordt duidelijk of zij interesse heeft.
Bestaat er een klankbordpanel dan kan de keuze gemaakt worden om daar in eerste instantie de moeders te werven.

Toelichting:

Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft een aantal leden met de taak van voorzitter. Hiervan is één lid aanspreekpunt voor de leden van de moederraad.

De aanspreekpunten uit de organisaties, die vertegenwoordigd zijn in het bestuur van het samenwerkingsverband, leveren ieder leden voor de moederraad en hebben verschillende taken:

AC (aanspreekpunt voor de moederraad binnen het bestuur van het consortium of VSV):

- a. organiseert ieder jaar met de leden van de moederraad een startbijeenkomst waarin de planning van vergaderingen, vertegenwoordiging in stuurgroep samenwerkingsverband(en), etc. worden vastgelegd.
- b. heeft overzicht van huidige leden in de moederraad en het verloop van hun zittingstermijn;
- c. houdt 'feeling' met de motivatie van de huidige leden (om voortijdig uitval te voorkomen);
- d. houdt een wachtlijst bij van moeders die interesse hebben en een gesprekje hebben gehad over hun profiel en de verwachtingen met AP Moederraad;
- e. informeert de overige aanspreekpunten voor de Moederraad minimaal 2-4 maanden vooraf of er nieuwe leden nodig zijn .

Zie bijlage 2.7 voor een overzicht om de bezetting bij te houden.

AK, AZ, AJ en AV (dit zijn de aanspreekpunten binnen respectievelijk de kraamzorg, ziekenhuizen, jeugdzorg en de verloskundigen) :

- a. verstrekt de informatie voor de werving van de moeders aan de verschillende professionals in de eigen organisatie (zie verderop in document bijlage werving door professionals).
- b. Wanneer een moeder interesse heeft wordt door een professional het aanspreekpunt ingeschakeld. Er volgt een gesprek en de informatie wordt overhandigd. Eventuele vragen kunnen dan nog worden behandeld.

Zo vormt zich een netwerk van aanspreekpunten die voor continue werving kunnen zorgen en hierover afstemmen.

Toelichting

Op deze wijze zijn er ongeveer 5 personen in een samenwerkingsverband betrokken bij het starten en in stand houden van de vitale moederraad. Zo verdeel je de taken en maak je er kleine taken van. Hoe meer moeders in de moederraad zitten hoe beter ook zij hun rol in kleine taken kunnen verdelen. Het is dus van belang om minimaal 4 leden te hebben. Uitgangspunt daarbij is dat professionals en moeders elkaar vanuit respect en gelijkwaardigheid benaderen.

4.b. Het werken met de moederraad door het bestuur van het samenwerkingsverband (faciliteren)

De leden zijn geworven en het aanspreekpunt binnen het bestuur van het consortium of VSV (AC) bewaakt de samenstelling van de moederraad en neemt de nodige initiatieven hiervoor.

De eerste bijeenkomst met de moederraad zorgt voor draagvlak en betrokkenheid indien er voldoende aandacht en tijd wordt besteed aan de **gezamenlijke** gewenste werkwijze. Maak hier dus ruimte voor. Advies is dan ook om deze eerste bijeenkomst altijd met deelname van alle leden van de moederraad te doen.

In deze bijeenkomst worden ook de soort vragen en onderwerpen benoemd die altijd worden besproken met de leden van de moederraad. Zie ook voorblad vergaderingen in bijlage 2.5.

Een evaluatie van de gekozen werkwijze maakt onderdeel uit van de samenwerking met de moederraad. Hieronder 3 voorbeelden van werkwijzen, die richting kunnen geven aan de keuze van de gezamenlijke werkwijze:

Voor alle werkwijzen geldt:

- Overlegschemata met data en tijden per jaar vooraf bekend bij moederraad en bestuur.
- Agenda en besprekonderwerpen worden tijdig (1-3 weken voorafgaand aan overleg met de moederraad) naar alle leden van de moederraad gemaild/verzonden door het aanspreekpunt van het bestuur. Ook de moeders kunnen zo hun besprekpunten inbrengen.
- De moederraad benoemt per jaar een moeder die contactpersoon is voor incidentele vragen
- Na een jaar evalueren van de werkwijze

1	<ul style="list-style-type: none"> - De moederraad overlegt zelfstandig met het aanspreekpunt uit het bestuur (voor moeders een 'veilige' manier van overleg zonder professionals) - Het aanspreekpunt neemt besprokene mee in overleg van het bestuur van het samenwerkingsverband en zorgt voor terugkoppeling naar moeders
2	<ul style="list-style-type: none"> - De moederraad overlegt zelfstandig 2 weken voorafgaand aan overleg met het bestuur en neemt ook deel aan overleg bestuur: - Leden van demoederraad bepalen wie deelneemt (en hoeveel leden) aan het overleg met het bestuur. Dit kan 1-2 leden van de moederraad (bijvoorbeeld een vertegenwoordiger met een toehoorder)
3	<ul style="list-style-type: none"> - Alle leden van de moederraad nemen deel aan een aantal bijeenkomsten van het bestuur

In bijlage 2.6 worden alternatieve manieren beschreven om met een moederraad te werken (anders dan overleg/vergaderen)

Naast deze mogelijkheden kunnen ook (een combinatie van) individuele organisaties de moederraad raadplegen. Zo zijn in de regio Nijmegen de wijzigingen rondom de organisatie van de hiepruk met de moederraad besproken.

4.c. Wat zijn voorbeelden van onderwerpen die je met een moederraad kunt bespreken?

Tijdens een bijeenkomst met de moederraad kunnen diverse onderwerpen worden besproken, dit is onder andere afhankelijk van wat er op dat moment bij de moeders en zorgverleners speelt. Onderstaand een aantal voorbeelden van onderwerpen die met de moederraad kunnen worden besproken:

- Hoe de moeders de zorg rondom de zwangerschap hebben ervaren. Waarom de moeders dit op deze manier hebben ervaren en tips voor de voorlichtingsbijeenkomst aan moeders.
- De wijze van communiceren met de moeders tijdens intake en overdracht.
- Waar de moeders verbeteringen zien wat betreft de zorg rondom de zwangerschap.
- Hoe dit kan worden gerealiseerd zodat het voldoet aan de wensen en mogelijkheden van de zorgverleners en moeders.
- Project zoals 'gezond zwanger' of 'pre conceptiezorg'.

Er is op dit moment sprake van vele veranderingen in de geboortezorg. Dit vraagt van de moeders in de moederraad een open blik om samen met het samenwerkingsverband 'vernieuwende wijzen van werken' te vinden op basis van hun ervaringen.

Hiermee worden de samenwerkingsverbanden versterkt.

4.d. Op welke wijze betrek je de moeder bij deze onderwerpen?

Tijdens de eerste bijeenkomst kan worden besloten hoe de moeders worden betrokken bij deze onderwerpen. Hierbij kunnen een aantal punten worden besloten, namelijk:

- *Hoe bepaal je de onderwerpen van de agenda?*

Besprek in het overleg van jouw samenwerkingsverband de onderwerpen die je 4 keer per jaar

met de moederraad wilt bespreken. Deze onderwerpen mail je naar de moederraad. Daarnaast vraag je aan de moederraad of zij nog onderwerpen willen bespreken.

- *Hoeveel moeders nodig je uit tijdens een vergadering?*
Je kunt beslissen om alle moeders uit te nodigen in deze vergaderingen of je beslist om een aantal vertegenwoordigers uit te nodigen.
- *In hoeverre betrek je de moeders in het bepalen van de agendapunten?*
Je kunt ook met de moeders bespreken wat het beste bij hen past, dit kan dan gebeuren in de eerste bijeenkomst met het aanspreekpunt erbij.
- *Hoe is het contact buiten de vergaderingen om?*
Misschien is er een moeder die benaderd wil/kan worden voor incidentele vragen. Daarnaast kunnen er ook afspraken worden gemaakt over onderwerpen die niet tot een vergadering kunnen wachten. Er kan eventueel ook een 'groepswhatsapp' worden aangemaakt met de moeders en het aanspreekpunt. Kijk hierbij goed naar wat bij jouw situatie past om te communiceren, leg het niet op maar bespreek het met de moeders.
- *Welke vergoeding krijgen de moeders die onderdeel worden van de moederraad?*
Beslis welke vergoeding de moeders zullen ontvangen voor de deelname aan de moederraad. Voorbeelden van een vergoeding kunnen zijn; een cadeaubon, uitrijkaart in combinatie met reiskostenvergoeding, een kerstpakket of een vrijwilligersvergoeding (De vrijwilliger kan een onkostenvergoeding ontvangen. Voor een voorbeeldcontract zie bijlage 2.4).

Zorg altijd voor een duidelijke en tijdige terugkoppeling aan de moeders over wat er met hun inbreng is gedaan.

4.e. Communicatie en afspraken (duidelijkheid)

Wil een moederraad vitaal blijven dan is het voor de leden van belang:

- I om terug te horen wat er met hun mening is gedaan (spreek dus af wie dit doet en hoe je dit doet...), dit kan onderdeel zijn van de vergadering met het bestuur
- II dat de voorzitter van de vergadering in staat is om de mening van de leden van de moederraad te laten horen.
Sluit iedere vergadering af met de vraag of alles aan bod is gekomen vanuit de moederraad.
- III duidelijkheid in de begin- en eindtijd van de vergaderingen en de aanwezigheid van de moederraad.
- IV om tijdens de vergaderingen betrokken te zijn bij alle ontwikkelingen en onderwerpen die er spelen. Zo kunnen zij zelf beoordelen of zij later nog inbreng in bepaalde onderwerpen willen hebben

Bijlagen

Bijlage 2.1 Het beslisdocument moederraad

1. Hoe beslis je over een moederraad in je bestuur?

- a) Plan in een vergadering minimaal 1 uur voor deze beslissing.
- b) Één bestuurslid leest de stukken door over de Moederraad en bereidt de bespreking voor.
- c) Ter informatie gaat de brochure 'Wat is een moederraad' (zie punt 2) bij het agendapunt erbij.
- d) Tijdens de vergadering kunnen onderstaande 9 punten worden besproken en uitgedeeld worden aan de deelnemers van de vergadering. Onderstaande punten zijn mogelijkheden, besluit als bestuur over een manier van werken met een Moederraad die bij jullie situatie past.
Of neem een weloverwogen besluit om het niet te doen.

2. Wat is een moederraad?

Het doel van de moederraad is om de mening van moeders te laten bijdragen aan de verbetering van de zorg bij zwangerschap en geboorte in jouw regio. Voor meer toelichting zie de brochure.

3. Wie zitten er in een moederraad?

Bijvoorbeeld moeders die enige tijd geleden zijn bevallen en hun ervaringen willen overdragen aan de professionals. Beslis met het bestuur welk profiel moeders jullie in de moederraad willen.

Houdt bij de samenstelling rekening met:

- Benader moeders uit alle lagen van de bevolking
- De fase waar de moeders zich in bevinden tijdens hun zwangerschap (8 weken voor de bevalling, t/m 2-3 jaar na de geboorte of vanaf de intake tot 0,5-1 jaar of een andere termijn door jullie af te spreken)

4. Wat levert een moederraad ons samenwerkingsverband op?

- ◇ De betrokkenheid van moeders past in de ontwikkeling van vraaggericht werken waarmee een kwalitatief betere, efficiëntere en kosteneffectieve zorg bereikt wordt.
- ◇ De inbreng van de moeder leidt tot een betere organisatie van de zorgverlening.
- ◇ Door participatie van moeders ontstaat een gelijkwaardige verhouding tussen belangenorganisaties van zorgvragers en zorgverleners.
- ◇ Zorgverleners erkennen in toenemende mate het belang van de inbreng van moeders; ze ervaren de kloof tussen wetenschappelijke literatuur en praktijk dagelijks. De groeiende diversiteit aan moeders vereist verschillende communicatiestijlen en verschillend beleid.
- ◇ Het integreren van het 'moeder'-perspectief draagt bij aan een breder draagvlak voor de het betrekken van het cliëntperspectief.
- ◇ De samenwerkingsverbanden worden versterkt door het werken met een moederraad. De vele veranderingen en vernieuwingen in de geboortezorg vragen om betrokkenheid van de moeders bij de verschillende projecten in de huidige geboortezorg. Samen met de ervaringen van moeders kunnen nieuwe werkwijzen en ontwikkelingen beter worden doorgevoerd.

5. Hoe organiseren we het?

Ten eerste; stel binnen het bestuur een aanspreekpunt aan voor de moederraad (dit aanspreekpunt kan rouleren na een bepaalde periode).

Beslis daarna over de manier waarop jullie het gaan organiseren, hiervoor zijn drie opties:

- 1) De moeders plannen met elkaar aparte bijeenkomsten en hun punten worden doorgegeven aan het aanspreekpunt. Het aanspreekpunt kan ook worden uitgenodigd voor deze bijeenkomsten.
- 2) De moeder(s) sluiten aan bij bestaande bijeenkomsten nadat zij de agendapunten hebben ontvangen en zich hebben kunnen voorbereiden.
- 3) Er vinden vier aparte bijeenkomsten plaats met 3-4 moeders met verschillende disciplines die betrokken zijn bij de geboortezorg

6. Wat betekent een moederraad voor onze werkzaamheden?

Hoeveel tijd stoppen we in de moederraad? Welke professionals gaan zich hiermee bezig houden?

7. Waardering (o.a. vergoeding)

Beslis welke vergoeding de moeders zullen ontvangen voor de deelname aan de moederraad. Voorbeelden van een vergoeding kunnen zijn; een cadeaubon, uitrijkaart in combinatie met reiskostenvergoeding, een kerstpakket of een vrijwilligersvergoeding (De vrijwilliger kan een onkostenvergoeding ontvangen van maximaal €150 per maand/ €1500 per jaar, peildatum 2013).

8. Hoe houden we het vitaal?

Wil een moederraad vitaal blijven dan is het voor de moeders van belang dat:

- 1) zij een duidelijke agenda en notulen ontvangen,
- 2) zij terughoren wat er met hun mening is gedaan (spreek dus af wie en hoe je dit doet)
- 3) de voorzitter van de vergadering in staat is om de mening van de leden van de moederraad te laten horen. Sluit iedere vergadering af met de vraag of alles aan bod is gekomen vanuit de moederraad,
- 4) er duidelijkheid in de begin- en eindtijd van de vergaderingen en de aanwezigheid van de moederraad is,
- 5) zij betrokken zijn bij alle ontwikkelingen en onderwerpen die er spelen tijdens een vergadering. Zo kunnen zij zelf beoordelen of zij later nog inbreng in bepaalde onderwerpen willen hebben.

9. Hoe werven we de moeders

Het aanspreekpunt nodigt de betrokken professionals uit om ieder moeders te werven (hiervoor kan de brochure/posters worden gebruikt). Als een professional een enthousiaste moeder heeft gesproken wordt dit gemeld bij het aanspreekpunt die het verder oppakt.

Het aanspreekpunt bewaakt de termijnen en vraagt tijdig om nieuwe moeders. Ook zorgt het aanspreekpunt ervoor dat de moeders betrokken blijven in het proces.

10. Moederraad ja / nee

Na het doornemen van al deze punten kan worden besloten of jullie samenwerkingsverband definitief wil gaan werken met een moederraad. Wanneer iedereen instemt om met een moederraad te starten kan worden besloten wanneer er wordt geëvalueerd.

Bijlage 2.2 Werving door professionals

De leden van de moederraad komen uit de volgende groepen. Iedere groep werft een lid en heeft hiervoor een aanspreekpunt.	
<p>Ziekenhuis (of meerderen) Welke professionals? Werkzaam op afdeling Verloskunde en Kindergeneeskunde: Verloskundigen, Gynaecologen, Verpleegkundigen, Kinderartsen, Kraamverzorgers, Assistenten in opleiding tot Specialist, Zaalartsen.</p>	<p>Kraamzorg Afdeling Kraamzorg: Welke professionals? Kraamverzorgers</p>
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> <p>De moeder</p> <p>Potentieel lid moederraad</p> </div>	
<p>Afdeling Jeugdgezondheidszorg GGD (m.n. zuigelingen, 0-4 jaar): Welke professionals? Consultatiearts, verpleegkundigen</p>	<p>Verloskundigen-praktijken in de regio Welke professionals Verloskundigen, directeur coöperatie</p>

Bijlage 2.3 Concept-tekst brochure (i.o.m. Linda de Heer GGD Gelderland-Zuid)

Gezocht moeders voor de moederraad

Jij bent pas bevallen. Hoe verliep de zorg van de verloskundige toen je zwanger was? Hoe ging de bevalling? Was je tevreden over de kraamzorg? En hoe verlopen de contacten met de Jeugdgezondheidszorg van de GGD? Wij zijn benieuwd naar jouw ervaringen om onze zorg te verbeteren. Vind jij dit ook belangrijk? Misschien wil je dan wel meedenken in de moederraad?

Wat is de moederraad?

De moederraad is een groep van ongeveer vier moeders waarmee wij ongeveer 4 keer per jaar overleggen. Wij zijn vertegenwoordigers vanuit de:

- verloskundigenpraktijken
- ziekenhuizen
- kraamzorg
- Jeugdgezondheidszorg van de GGD.

Wij als professionals leren graag van jou. Jij bent immers net bevallen. We willen weten wat jouw ervaringen waren voor, tijdens en na de geboorte van je kind. Dit is voor ons belangrijk. Want dan kunnen wij onze zorg voor jou en andere moeders verbeteren. De moederraad is een leuk team van moeders in dezelfde fase waarin jij zit. Moederraadsleden zijn meestal 1 tot 2 jaar lid.

Moederraad iets voor jou?

Ben jij een 'jonge' moeder? En hou je er van om actief betrokken te zijn? Geef je graag je mening? En wil je meedenken met verloskundigen en andere professionals om dingen te vernieuwen en verbeteren? Ben je geïnteresseerd in ontwikkelingen in de geboortezorg? Dan is de moederraad misschien wel iets voor jou!

"Ik ben hier niet om over mijn eigen problemen te praten, maar om vanuit mijn eigen ervaringen samen met zorgverleners te kijken naar wat beter kan. Dat werkt tot nu toe heel goed".

Cindy, lid moederraad

Wat kan je verwachten als lid van de moederraad?

Als lid van de moederraad kan je verwachten dat wij:

- met aandacht naar je inbreng en mening luisteren
- samen met jou zoeken naar oplossingen om andere moeders nog beter te helpen.
- je op de hoogte houden over veranderingen en oplossingen.
- je de agenda op tijd sturen en dat er voldoende ruimte is voor je eigen inbreng van besprekonderwerpen.
- je tegemoet komen met een kleine onkostenvergoeding

Heb je vragen of interesse?

Heb je nog vragen of heb je interesse? Neem dan contact op met, telefoonnummer, e-mail
Wij gaan graag met je in gesprek.

"We hebben het hier niet over de kleur van de wanden, maar over de inhoud! Ik voel mij elke vergadering serieus genomen. Het krijgen en hebben van een kind vind ik het belangrijkste in mijn leven. Dat moet voor iedere moeder goed verlopen. Ik voel dat ik hierin echt wat kan bijdragen "

Margot, lid moederraad

Bijlage 2.4 Samenwerkingsafspraken

Je kunt op verschillende manieren samenwerkingsafspraken maken. Hieronder een uitgewerkt voorbeeld:

Leden (hieronder een overzicht met naam in bestuur):

- zijn lid van de onderstaande organisaties, maar hebben zonder last of ruggespraak zitting in de moederraad en het bestuur van een samenwerkingsverband
- helpen, denken en discussiëren mee vanuit het perspectief van de patiënt over relevante veranderingen in de zorg m.b.t. zorgverlening, voorlichting en communicatie.

Missie en Visie:

Samenwerkingsverband X heeft **datum** gekozen voor het oprichten van een moederraad om de zorg blijvend te laten aansluiten op de wensen en behoeften van patiënten bij veranderingen de geboortezorg. In het bestuur van het samenwerkingsverband gaan bestuursleden en leden van de moederraad in dialoog over bepaalde onderwerpen. De moeders brengen hun patiëntenperspectief in ten behoeve van de diverse vraagstukken. De moederraad is geen doel op zich maar een van de (vele) middelen om patiëntgericht te werken.

Doelen van de moederraad:

- Inzicht geven/ krijgen in specifieke wensen en behoeften van patiënten
- Advies genereren
- Inzetten van kennis en ervaring van de patiënten.
- Beter afstemmen van vraag en aanbod.
- Verbeteren en vernieuwen van de zorgverlening.
- Bewustwording creëren bij de professionals t.a.v. patiëntgerichte zorg.

Taken & Bevoegdheden:

De moederraad discussieert en brengt (gevraagd en ongevraagd) advies uit aan het bestuur van het samenwerkingsverband om de geboortezorg te vernieuwen en te verbeteren.

Werkwijze:

Agendabepaling:

- Het bestuur stelt de agenda op.
- Relevante veranderingen in de zorg/onderwerpen/ initiatieven aangedragen ter bespreking.
- Vanuit de moederraad worden relevante onderwerpen vanuit het patiëntenperspectief aangedragen.
- Onderwerpen (incl. vraagstelling, informatie, beoogd resultaat) worden tijdig aangeleverd zodat het lid haar achterban kan consulteren en relevante informatie uit eigen achterban kan inbrengen
- Er wordt duidelijk aangegeven wat van leden van de moederraad wordt verwacht (discussie, advies, informatie) zodat men zich gedegen en tijdig kan voorbereiden op de vraag.
- Een vast agendapunt van de moederraad en het bestuur van het samenwerkingsverband zal zijn: 'het volgen van de besproken onderwerpen'.

Vergaderfrequentie: Afhankelijk van gekozen werkwijze .. keer per jaar bij elkaar. De verspreiding van notulen en agenda wordt verzorgd door de

Onkostenvergoeding: Reis- en parkeerkosten worden vergoed, de leden van de moederraad ontvangen een bedrag per uur nader vast te stellen en vastgelegd in een contract voor een vrijwilligersvergoeding. Vooraf kan dit bedrag op jaarbasis worden bepaald en uitbetaald in bijvoorbeeld 2 termijnen. Dit bedrag wordt betaald uit de begroting van het consortium of VSV en is niet belast omdat sprake is van een vrijwilligersvergoeding.

Bijlage 2.5 Vrijwilligerscontract moederraad

VRIJWILLIGERSCONTRACT MOEDERRAAD Samenwerkingsverband **X**, gevestigd **straatnaam** te **naamplaats**, hierna te noemen "de organisatie" en

Mevrouw

Geboren op

Adres/Woonplaats

Telefoon

Bank/gironummer

Hierna te noemen "de vrijwilliger", komen het volgende overeen:

Artikel 1. Aard van het vrijwilligerswerk.

- 1.1 De vrijwilliger zal de volgende werkzaamheden verrichten ten behoeve van de moederraad: een positief kritische inbreng geven voor de verbetering van de geboortezorg in jouw regio.
- 1.2 De werkzaamheden vinden plaats gedurende gemiddeld uren per
- 1.3 De AC dient als aanspreekpunt voor de moederraad. De moeders kunnen hier terecht voor vragen/opmerkingen.
- 1.4 De vrijwilliger richt zich tot de AC voor alle zaken die de uitoefening van de overeengekomen werkzaamheden betreffen, waaronder mede begrepen de vastgestelde vergaderingen.
- 1.5 De AC draagt er zorg voor dat de vrijwilliger over de benodigde informatie en faciliteiten beschikt, die nodig zijn voor het verrichten van de overeengekomen werkzaamheden.
- 1.6 De vrijwilliger zal zich bij de uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden houden aan de daaromtrent gegeven aanwijzingen en dienstvoorschriften.

Artikel 2. Onkostenvergoeding

- 2.1 De vrijwilliger ontvangt geen beloning voor de door haar verrichte werkzaamheden.
- 2.2 (De vrijwilliger kan een onkostenvergoeding ontvangen van maximaal €150 per maand/€1500 per jaar, peildatum 2013).

Artikel 4. Verhinderung.

- 4.1 In geval van verhindering wegens ziekte, vakantie of anderszins, zal de vrijwilliger de AC hiervan tijdig op de hoogte stellen.

Artikel 5. Aard van de overeenkomst.

- 5.1 Deze overeenkomst is geen arbeidsovereenkomst in de zin van het Burgerlijk Wetboek.
- 5.2 Deze overeenkomst is geen dienstbetrekking in de zin van de Ziektewet. De vrijwilliger is bekend met het feit dat hij/zij op basis van deze overeenkomst niet verzekerd is voor de gevolgen van ziekte, arbeidsongeschiktheid en werkloosheid.
- 5.3 De relatie tussen de organisatie en de vrijwilliger is geen arbeidsverhouding in de zin van het Buitengewoon Belust Arbeidsverhoudingen.

Artikel 6. Duur en einde van de overeenkomst.

- 6.1 De overeenkomst vangt aan open wordt voor bepaalde tijd totaangegaan
- 6.2 Zowel de vrijwilliger als AC kunnen de overeenkomst door schriftelijke opzegging beëindigen, met een opzegtermijn van 2 weken.

Artikel 7. Geheimhouding

- 7.1 De vrijwilliger is tegenover derden verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem/haar in of in verband met het vrijwilligerswerk bij de moederraad ter kennis komt. Dit impliceert dat alle informatie die de vrijwilliger ter kennis komt, niet door hem/haarzelf buiten de organisatie van de moederraad gebracht mag worden.

Deze overeenkomst is in tweevoud opgemaakt te op20...

De vrijwilliger heeft kosteloos een exemplaar van de overeenkomst ontvangen.

(handtekeningen AC moederraad)

(handtekening vrijwilliger)

Bijlage 2.6 Voorblad voor voorbereiding vergaderingen

ONDERWERP	
t.b.v. Stuurgroep-vergadering d.d.	
Ingediend door	
Aard	☐ Inventarisatie behoeften/ervaringen ☐ Toetsen/beoordelen ☐ Besluitvorming ☐ Ter kennisgeving
Wat zijn de vragen aan de Moederraad? Welke onderwerpen met de Moederraad bespreken:	
Bijlagen	
Omschrijving/toelichting onderwerp	
Voorstel (indien aanwezig)	
Routing na Stuurgroep	☐ Moederraad ☐ Ziekenhuizen ☐ Kraamzorg ☐ JGZ ☐ Verloskundigen ☐ Overig:..... ☐ N.v.t.
Communicatie	
Evaluatie d.d.	

Bijlage 2.7 Alternatieve manieren om met een moederraad werken

Naast vergaderingen om onderwerpen te bespreken of om hierover te discussiëren bestaan er nog heel veel andere manieren om onderwerpen te bespreken. Hieronder volgen 2 voorbeelden.

A. Open Space bijeenkomst (b.v. 2x per jaar)

Tijdens een Open Space bijeenkomst komen professionals en cliënten samen om hun ervaringen met (een specifiek thema in) de zorg te bediscussiëren. Een Open Space bijeenkomst is eigenlijk een geperfectioneerde koffiepauze. Het geheim van een koffiepauze is namelijk dat de gespreksonderwerpen niet georganiseerd zijn en dat de gespreksleden precies datgene bespreken wat hun interesse heeft.

In een Open Space bijeenkomsten worden, tijdens een interactief proces, ervaringen, wensen, behoeften, knelpunten en verbeterpunten van cliënten en professionals in kaart gebracht.

Opzet:

De deelnemers discussiëren in twee groepen (een groep cliënten en een groep professionals) in ruime kring en stellen zelf de agenda met gespreksonderwerpen vast. De deelnemers vormen groepjes van mensen die hetzelfde agendapunt willen bespreken en bepalen zelf wanneer zij een ander onderwerp willen bespreken. Uiteindelijk komen de deelnemers onderling tot een gezamenlijke formulering van bevindingen. Na ongeveer een half uur (of al eerder), als de deelnemers bekend zijn met het verloop van de Open Space methode, kunnen de groepen cliënten en professionals ook bij elkaar aansluiten en participeren in de gesprekken van de andere groep.

Op deze manier bespreken de professionals de onderwerpen waarvan zij verwachten dat er verbetering kan komen in de kwaliteit van moederzorg. Daarnaast delen de moeders hun ervaringen waarna beide partijen hun onderwerpen en ervaringen met elkaar kunnen delen en 'mengen'.

Tijdens de Open Space bijeenkomst gelden vier principes:

- ◇ De deelnemers zijn de juiste personen,
- ◇ Wat er gebeurt, is het enige dat kan gebeuren,
- ◇ Het begint wanneer het begint
- ◇ Als het voorbij is, is het voorbij

Bovendien geldt één wet: "De wet van de 2 voeten". Als een deelnemer zich in een situatie bevindt waarin hij niets leert, niet geïnspireerd wordt, en evenmin het gesprek een betere richting kan geven, is hij verplicht zijn 2 voeten te gebruiken om naar een productiever gesprek te gaan. Letterlijk in beweging komen dus. Deze wet heeft onder meer tot gevolg, dat deelnemers die zichzelf graag horen praten, na 10 minuten alleen zijn (de anderen zijn vertrokken). Minder productieve discussies eindigen bovendien snel.

Voorwaarde: Laat de bijeenkomst leiden door een deskundige op dit terrein.

B.Spiegelgesprekken + gesprek met patiëntenvereniging

Met spiegelgesprekken wordt feedback en informatie van deelnemers verkregen in directe confrontatie. Dit in een groepsbijeenkomst waarbij zorgverleners aanwezig zijn. Door aanwezig te zijn bij het gesprek, raken de zorgverleners meer bewust van het cliëntenperspectief. Onderwerpen zijn: de belevingswereld van patiënten/cliënten en de verleende en ervaren zorg.

Zorgverleners worden rechtstreeks geconfronteerd met positieve maar ook met negatieve ervaringen van patiënten. Ook leveren spiegelgesprekken concrete aanknopingspunten voor verbeteringen op. Onder leiding van een onafhankelijke gespreksleider vindt een groepsgesprek plaats van circa 1,5uur. De moeders zitten in een kring en delen hun ervaringen over een concreet zorgproces, behandeling of ander specifiek thema. Betrokken zorgverleners (4 personen?) zitten er omheen en fungeren uitsluitend als toehoorder. Naderhand kan men vragen stellen en napraten.

Op basis van de vragen en antwoorden brengen de zorgverleners in kaart wat kan worden verbeterd met betrekking tot de zorgverlening aan moeders.

Samen met de moeders kunnen de mogelijkheden en verbeterpunten worden besproken.

In een vervolggelbesprek worden de praktische knelpunten besproken, waaruit uiteindelijk een verbeterplan zal worden opgesteld door de zorgverleners. In dit verbeterplan kunnen de moeders hun bijdrage in de moederraad 'terug lezen' en/of herkennen.

Deze methode is minder geschikt voor het bespreken van gevoelige onderwerpen. Randvoorwaarde in de directe confrontatie is een goede gespreksleider die onafhankelijk en bekwaam is.

Tip: Benoem enkele "quick wins" bij het afsluitende praatje na afloop van het spiegelgesprek. (1-2 beloftes over zaken die direct aangepakt kunnen worden)

Bijlage 2.8 Bezetting moederraad & aanspreekpunt

		Moederraad	
Periode	Naam aanspreekpunt	Moeders	
		1.	
		2.	
		3.	
		4.	
Periode	Naam aanspreekpunt	Moeders	
		1.	
		2.	
		3.	
		4.	
Periode	Naam aanspreekpunt	Moeders	
		1.	
		2.	
		3.	
		4.	
Periode	Naam aanspreekpunt	Moeders	
		1.	
		2.	
		3.	
		4.	

Geïnteresseerde moeders			
	Naam moeder	Telefoonnummer	Via contactpersoon/professional
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			